

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

У статті здійснено аналіз інвестиційної ситуації в економіці областей Карпатського регіону впродовж останнього часу (2000-2006 рр.) і виявлено тенденції та динаміку її розвитку, а також визначено пріоритети промислово-інвестиційної політики.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, структура капіталовкладень, промисловий потенціал, види економічної діяльності, динаміка економічного розвитку.

I. Вступ. В умовах ринкової економіки інвестиційне забезпечення динамічного розвитку регіону є пріоритетним в структурі факторів, що впливають на параметри розвитку промислового потенціалу та визначають його економічну перспективу. Основною умовою ефективного розвитку промислового потенціалу на макро- та мікрорівні є активізація інвестиційної діяльності, що потребує удосконалення економічного механізму залучення та ефективного використання інвестицій у промисловості. Механізм регулювання інвестиційних процесів охоплює широке коло питань, що часто трактуються без урахування специфічних умов становлення ринкової економіки. Перехід до ринкової економіки обумовлює необхідність мобілізації власних коштів підприємств, залучених і кредитних фінансових ресурсів на відновлення промислового виробництва.

Найбільш істотними інвестиційними джерелами, як показує досвід країн з ринковою економікою, є амортизаційний фонд, банківські кредити, залучені кошти. Проте для активізації цих джерел необхідно врахувати умови становлення ринкової економіки в Україні. Вирішення проблем інвестування неможливе без створення ефективного механізму формування внутрішнього інвестиційного потенціалу, активізації всіх можливих інвестиційних джерел, який передбачає створення сприятли-

вих для капіталовкладень економічних, організаційних, законодавчих та інформаційних умов.

Дослідженням багатоаспектних проблем інвестиційної діяльності, відтворювальних процесів та оновлення виробництва займалися Р.З. Акбердін, В.Ф. Беседін, Є.І. Бойко, В.М. Геєць, М.І. Долішній, А.С. Ємельянов, Д. Комінгс, О.А. Кузнецов, В.Ф. Спірін, Д.Н. Хайман.

II. Постановка завдання. Актуальність проблеми інвестування на сучасному етапі зумовлена першочерговою увагою уряду до поліпшення інвестиційного клімату як в державі в цілому, так і в регіонах. Прикарпаття, що неухильно поживає інвестиційну діяльність, активно створює умови для зростання надходжень капітальних вкладень в економіку регіону й, зокрема, промисловість.

Інвестиційна привабливість Прикарпаття в тому, що це – перспективний та потужний промислово-аграрний регіон з розвиненою інфраструктурою та наявністю сприятливих умов для ефективного освоєння інвестицій. Впровадження регіональної інвестиційної політики реалізується через «Програму розвитку інвестиційної діяльності області на період до 2011 року», основою якої є система заходів, виконання яких забезпечить сприятливі умови для надходження інвестицій в економіку області. Мета праці – проаналізувати стан інвестиційного клімату в регіоні та визначити найважливіші завдання промислового інвестування.

Регіональна структура капіталовкладень є одним із індикаторів ділової активності потенційних інвесторів і повинна враховуватись шляхом вирівнювання рівнів розвитку окремих регіонів, надання пріоритетності в регіональному розвитку тим підприємствам та галузям, які мають більшу спроможність до формування інвестиційних ресурсів, а в товарному виробництві – експортну орієнтацію.

За економічними можливостями та обсягами залучених інвестицій Івано-Франківщина поступається лише Львівській області та займає друге місце серед областей західного регіону (див. табл. 1). [4,156-157]

Українські інвестори впроваджують низку перспективних проектів у туристичній галузі, паливно-енергетичному комплексі, деревообробці та інших галузях, зокрема на таких підприємствах, як ТОВ «Скорзонера», ВАТ «Нафтохімік Прикарпаття», ТОВ «Уніплит» та багатьох інших. Постійно зростаючі кошти населення вкладаються у зелений туризм, будівництво, сферу послуг та інші види економічної діяльності.

III. Результати. Аналіз стану інвестиційної діяльності у промисловості показав, що впродовж 2000-2006 рр. в області спостерігався приріст обсягів інвестицій в основний капітал проти попереднього року, за винятком 2005 р. [4,160].

Статичні дані, які відображені у табл. 2, свідчать, що у 2006 р. на розвиток економіки спрямовано 3306,5 млн. грн. капітальних інвестицій. Переважну частку з них (79,2%) становили інвестиції в основний капітал (у капітальне будівництво і придбання машин та об-

ладнання), значну частку (17,4%) – витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта (капітальний ремонт). За рахунок усіх джерел фінансування освоєно 2620,0 млн. грн. інвестицій в основний капітал (капітальних вкладень).

У 2006 р. порівняно з 2000 р. обсяги інвестицій в основний капітал зросли вдвічі, порівняно з 1995 на 11,4%, але не досягли рівня 1990 р. на 4,1% (див. графік «Динаміка індексів обсягів інвестицій в основний капітал (у відсотках)»):

Основним джерелом фінансування інвестицій в основний капітал залишається власні кошти підприємств та організацій, проте частка їх з року в рік зменшується. Отже, протягом останніх років структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування зазнала змін. Так, частка власних коштів проти 2000 р. зменшилася на 25,7%, хоча залишається найбільш вагомим (50,2%).

Сталою є тенденція значного зростання частки вкладень, освоєних за рахунок кредитів банків та інших позик з 0,3% у 2000 р. до 19,3% у 2006 р. За рахунок цих вкладень у 2006 р. освоєно 507 млн. грн інвестицій в основний капітал.

Таблиця 1

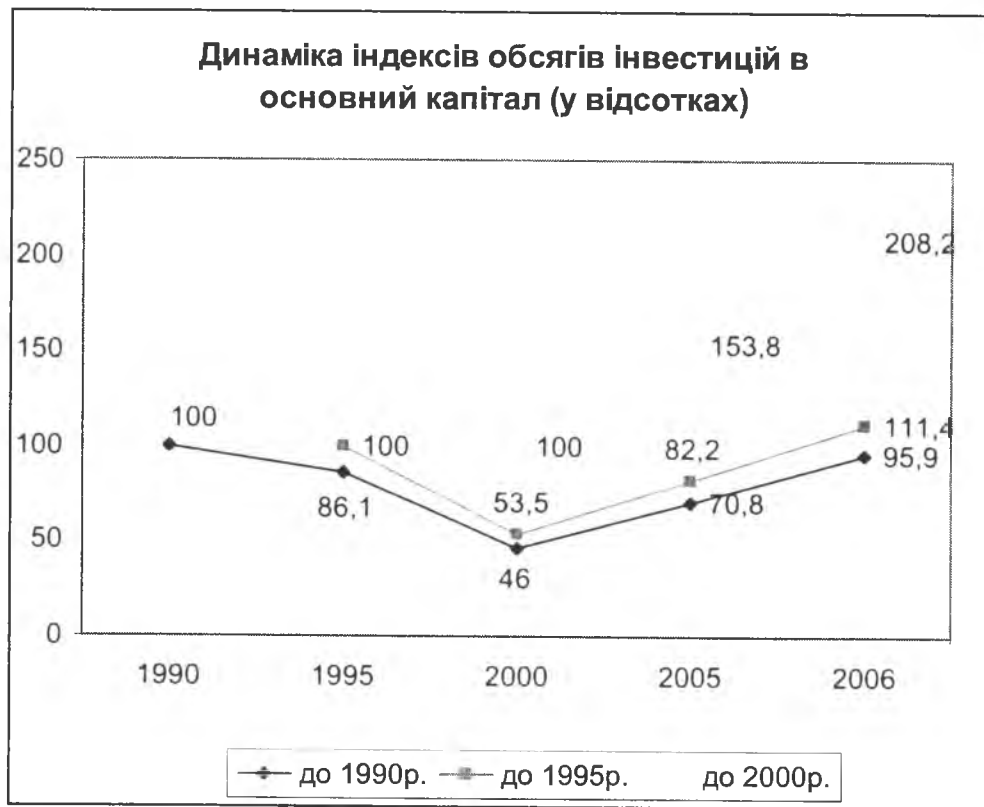
Динаміка регіональної структури капітоловкаладення

	Обсяг інвестицій в основний капітал	У % до загального обсягу	2006 у % до 2005	Довілково 2005 у % до 2004
Україна	125253,7	100,0	119,0	101,9
Закарпатська	2018,5	1,6	154,8	81,1
Івано-Франківська	2620,0	2,1	135,4	86,6
Львівська	5875,5	4,7	110,7	107,6
Тернопільська	1213	1,0	119,85	116,5
Чернівецька	1451,4	1,2	166,0	93,0

Таблиця 2

Основні показники інвестиційної діяльності економіки

	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Інвестиції в основний капітал у фактичних цінах, млн. грн.	604,9	953,9	1130,1	1588,9	1683,4	2620,0
Індекси інвестицій в основний капітал (відсотків до попереднього року)	159,7	106,7	113,7	121,7	86,6	135,4

Важливим завданням при аналізі стану інвестицій є врахування їх структури за джерелами фінансування. Це дає змогу визначити як можливості залучення інвестицій, так і джерела, на яких має першочергово базуватися економічний розрахунок та прогноз. Структуру інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування подано в діаграмі.[1, 5]

Структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування.

Нестабільною впродовж останніх років була динаміка вкладення коштів іноземними інвесторами. Найбільшою була їх частка (8,5%) у 2002 р., найменшою (0,1%) – у 2001 р., у 2006 р. вона склала 3,7%.

У відтворювальній структурі інвестицій в основний капітал значно переважають витрати на технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, зокрема, переробній промисловості (62,8%). У структурі інвестицій в основний капітал у 2006р. переважали витрати на будівельні і монтажні роботи (42,1% до загального обсягу).

Стабільно зростає приріст обсягів інвестицій спостерігався у розвиток більшості видів економічної діяльності. Значну частку усіх обсягів інвестицій спрямовано у промис-

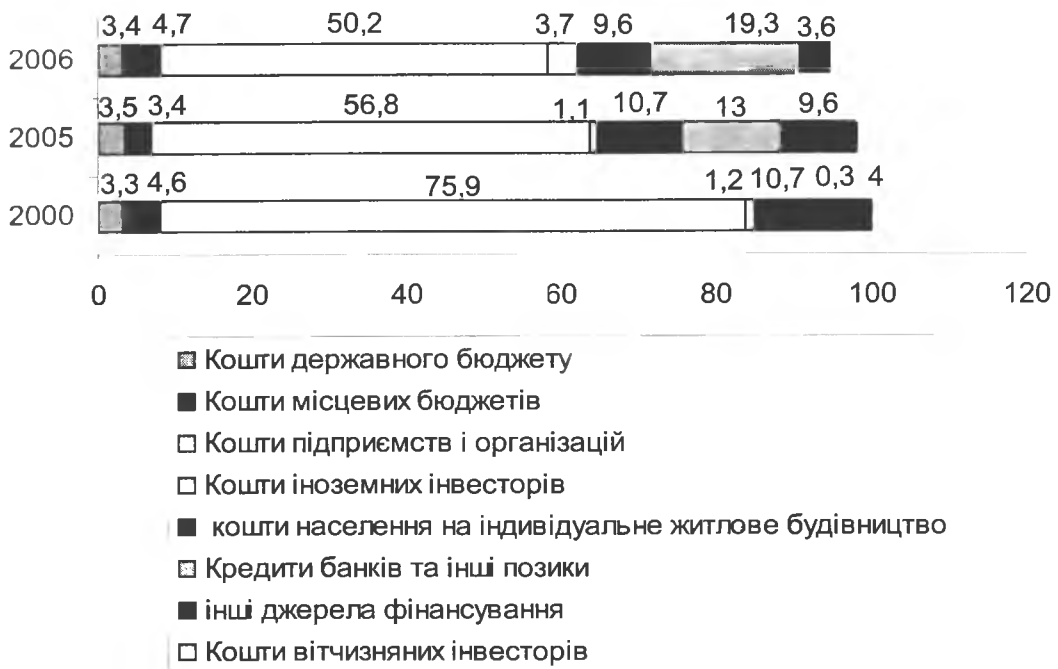
ловість (36,5%). На жаль, розподіл їх є нерівномірним. Позитивною тенденцією є нарощування обсягів виробництва: у 2006 в структурі реалізованої промислової продукції найбільша частка належала підприємствам переробної промисловості (59%) та виробництву та розподіленню газу та води (33,6 %) (див.:).

Аналіз статистичних даних показує, що у 2006 р. у розвиток промисловості області було спрямовано 956,2 млн. грн капіталовкладень, що перевищило рівень попереднього року на 46,8% [4,162].

У загальному обсязі інвестицій у промисловість переважає переробна (61,4%), де обсяги освоєних коштів порівняно з 2005 р. зросли у 1,9 раза. Переробна промисловість відзначається багатогалузевою структурою; у ній провідні місця за обсягами реалізації належать підприємствам з виробництва продуктів нафтоперероблення (19,5%), хімічної і нафтохімічної промисловості (11,7%), виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції (6,4%), оброблення деревини та виробництва виробів з неї (6,3%), виробництва харчових продуктів, напоїв (6%).

Позитивна динаміка виробництва у 2004-2006 рр. спостерігалася в роботі підприємств

Структура інвестицій в основний капітал за джерелами фінансування (у відсотках)

Темпи росту продукції та інвестицій в основний капітал у промисловості області (у % до попереднього року)

із оброблення деревини та виробництва виробів з неї. Приріст продукції у 2004 р. проти попереднього року склав 45,3%, у 2005 – 32,2%, у 2006 р. – на 7,9%.

У хімічній і нафтохімічній промисловості динаміка виробництва була нестабільною: 2004 р. приріст продукції становив 9,9%, починаючи з червня 2005 р. спостерігалось зниження обсягів на 14,7% у 2006 р. відставання вдалося подолати та досягти приросту продукції на 13,1%.

Підприємства хімічної і нафтохімічної промисловості займають значну питому вагу в обсязі реалізованої промислової продукції області, яка впродовж 2004-2006 рр. становила від 12 до 18%.

IV. Висновки. В області в основному забезпечено виконання прогнозних показників Програми розвитку промисловості області на 2004-2011 роки заходів.

Аналіз інвестиційної діяльності регіону показав, що у 2006 році на відміну від попереднього року досягнуто позитивної динаміки приросту обсягів інвестицій в основний капітал. Найбільш активно інвестується розвиток промисловості.

У покращенні інвестиційного клімату, як свідчить аналіз, потрібно розраховувати на власний (в тому числі регіональний) ресурс, але й активно працювати з іноземними інвесторами, створюючи на Прикарпатті особливо

привабливі умови для їх роботи. Це завдання може бути успішно вирішене через співпрацю, з одного боку, підприємств різних форм власності, а з іншого, – через взаємодію влади та підприємництва.

Основною умовою стабілізації і подальшого стійкого розвитку економіки регіону є підйом інвестиційної активності у промисловості, що потребує пошуку, залучення та акумуляції фінансових ресурсів для виконання інвестиційних програм та проєктів.

1. Інвестиційне забезпечення економіки Івано-Франківщини у 2006 році / Головне управління статистики в Івано-Франківській обл. Івано-Франківськ, 2007р. – 16 ст.

2. Програма розвитку інвестиційної діяльності в Івано-Франківській області на період до 2011 року. Рішення обласної Ради від 29.12.2006. – № 16 – 7/2006 р. – 103 с.

3. Програма розвитку промисловості області на 2004-2011 рік. Рішення обласної Ради від 14.09.2004. – № 449 – 12/2004 р. – 110 с.

4. Статистичний щорічник Івано-Франківської області за 2006 р./ Головне управління статистики в Івано-Франківській обл./ За ред. М.М. Колімбровського – Івано-Франківськ, 2007 р. – 502 ст.

In the article the analysis of investment situation is carried out in the economy of region of Prikarpat'skogo during for (2000-2006) some time past and found out tendencies and dynamics of its development, and also certainly priorities of industrially investment policy.

Левандівський О.Т.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Узагальнюються проблеми інвестиційних процесів в Україні, обґрунтовується теза щодо принципової нерівнозначності впливу різних видів інвестицій на економічне зростання. Висувається пропозиція доповнити класифікацію інвестиційних вкладень з погляду стимулювання ними економічної активності в країні.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний процес, портфельні інвестиції.

I. Вступ. У багатьох публікаціях і дисертаціях натрапляємо на твердження, що пробле-

ма, якій присвячується те чи інше дослідження, «недостатньо охоплена увагою економічної науки». Стосовно питань, пов'язаних з інвестиціями, для такого твердження нема ніяких підстав – питання, пов'язані з ними не лише активно дебатуються в науковому середовищі, але й жваво обговорюються громадськістю, їм присвячується значна частина рішень виконавчої і законодавчої влади. Питанням інвестиційної діяльності присвячено не лише величезний масив статей у фахових часописах і наукових збірниках, але й значна кількість монографічних досліджень в Україні